

Naslov originala

Natasha Lester

THE PARIS SECRET

Copyright © Natasha Lester 2020

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Odri, crnokosoj heroini mog života.*

*Za tebe nema granica. Nadam se da ćeš uvek u to verovati.*



© Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

# Prolog

PARIZ, 12. FEBRUAR 1947.

*U* velepnoj zgradi u Montenjevoj aveniji broj 30 Margo Žurđan oblači žaketić od sirove svile boje slonovače, strukiran, zvonast i vatiranih kukova, i nabranu crnu vunenu suknju. Suknja pada sve do polovine listova, što je šokantno rasipanje tkanina u posleratnom svetu. Oko vrata joj stavljaju nisku bisera, a izgled joj upotpunjuju šešinom širokog oboda i crnim rukavicama. Čak i posle svih ratnih strahota ženske ruke i dalje privlače previše pažnje da bi ostale nepokrivene.

Madam Remond vrti Margo ukruć kao da je balerina u muzičkoj kutiji i izražava zadovoljstvo samo jednom klimnuvši glavom. Rukom pokazuje Margo da može da izađe iz garderobe i uđe u salon.

I tako Margo na svom telu predstavlja svetu legendarni Diorov barski kostim.

U raskošnom salonu okupili su se brojni elegantni Parižani – Žan Kokto, Mišel de Brinof iz *Voga*, Mari-Luiz Busket iz *Harpers bazara* – i svi sede zbijeni rame uz rame, nema igla gde da padne između njih. Ljudi stoje načičkani uz zid ili na stepeništu – tolika je potražnja bila za ulaznicama za ovu reviju, koje su vešti preprodavci prodavali bućnoj gomili skuplje nego što košta puter na crnoj berzi.

Salon je sav u stišanim nijansama bisernosive i bele, neupadljivim poput skrivenog patent-zatvarača. Medaljon stolice u stilu Luja XVI, pozlaćeni kitnjasti ramovi slika i bel epok lusteri svi kao da govore da je vreme stalo i da sad valja obratiti pažnju. Raširene lepeze šušte kao preuranjeni aplauz, a u vazduhu se osećaju mirisi parfema, goloaza i nestrpljenja. Svi prosto bride.

Dok Margo klizi salonom, čuje uzdahe, vidi glave kako se naginju napred i ruke kako se trzaju kao da žele pređu preko oblina njenog kostima u obliku osmice. Napravila je krug i prošla kroz sive satenske zavese iza kojih stoji Kristijan Dior – čovek koji u šavove utkiva magiju, čije haljine nadilaze modu. I osamdeset godina kasnije, kad pitate ljude da vam navedu ime nekog modnog kreatora, svi će prvo pomenuti njega. No sve će to tek doći.

Kristijan joj daruje osmeh. Revija se nastavlja. Niko ne mora da kaže da je spektakularna. To se već podrazumeva.

Za kraj je naravno ostavljena venčаница. Margo stoji sasvim nepomično dok je oblače. Potom izađe u salon i svi prisutni tako silovito udahnu da usisaju gotovo sav kiseonik u prostori. Jer Margo kao da na sebi ima procvatu belu ružu ubranu u času kad je najsavršenija. Ili bar takvu iluziju dočarava svojom pozamašnom haljinom: obilje svile – ne, preobilje – koja se širi oko nje kao optimizam, pa se skuplja u struku do obima od svega pedeset centimetara, što je obavezno za sve modele *Kristijana Diora*.

Naravno, niko od gledalaca ne zna da Margo ima tolišni struk samo zbog godina nemaštine; da je to nasleđe vremena u kom bi takva haljina izazvala jednako zaprepašćenje kao i da na noćnom nebu sine sunce. No prisećanje onoga što se ne može promeniti nikome neće doneti dobra, pa se Margo usredsređuje na hod, korača dovoljno sporo da publika pojmi da vidi nešto izuzetno, a opet i dovoljno brzo da prebrzo nestane ostavljajući žudnju za sobom poput senke.

U toj ogromnoj haljini jedva da ima mesta da prođe između onolikog sveta, pa skutom očese jednu belu pepeljaru na visokom postolju. Niko sem Margo ne primećuje da se pepeo prosuo po podu. Niko ne primećuje ni da je napolju minus četrnaest stepeni i da se Pariz cele zime smrzava zbog posleratne nestašice uglja i restrikcija struje. Kristijanova haljina ima moć da sve zbriše.

Dok izlazi iz salona, prolama se gromoglasni aplauz koji bi i mrtve digao iz groba. Ali Margo zna da mrtve ništa ne može oživeti.

Manekeni se vraćaju u salon i staju u vrstu. Kristijan – ili Tijan, kako ga znaju Margo i još šačica odabranih – poklanja se publici i zahvaljuje na čestitkama.

Izdvaja Margo, koja i dalje nosi venčanicu iako sama nikad neće biti nevesta, prinosi njenu ruku usnama i ljubi je. – *Magnifique\** – kaže.

Kristijanova sestra Katrin Dior ljubi Margo u obraze. – Bila si *magnifique, chérie.\*\**

Prilazi im Karmel Snou iz američkog *Harpers bazara*. Ushićeno prstima prelazi preko svilene haljine koju Margo nosi.

– Dragi Kristijane – kaže – tvoje haljine imaju tako nov izgled – *new look*.

A Margo, kao da iznenada može da predvidi budućnost, zna da će se Kristijanova kolekcija odsad tako nazivati. *New Look*, novi izgled za novi svet. Za svet u kome će smrt, gubitak i patnja biti stišane emocije, a ne bol koji te neprestano razdire. Neće više biti način života kao što su bili poslednjih godina rata. *New Look* će biti savršen zaborav za generaciju koja je preživela rat i ne želi ničega od toga da se seća.

Margo je jedina koja pamti. Skaj, Liberti, Nikolas, O'Farel, svi su oni nestali na ovaj ili onaj način. Nikada više nikome

\* Fr.: božanstveno, veličanstveno. (Prim. prev.)

\*\* Fr.: draga. (Prim. prev.)

neće pominjati njihova imena, nikom živom. Niko ne želi da čuje imena žrtava kao što niko ne želi da shvati da Margo ima tako tanan struk jer je i sama žrtva.

Katrin joj daje šampanjac i uhvati je ispod ruke. – Izvoli, *chérie*. Hajde da nazdravimo... – zastane. – Budućnosti?

Uz tu će reč uvek stajati znak pitanja. Stoga Margo ne pije u čast budućnosti, već diže čašu u čast svih njih – svoju, Katrininu, Skajinu, Libertinu, Nikolasovu i O'Farelovu. Kad je podigne, oseća kako je njihove duše opkoljuju i preklinju kao i svake noći u njenim snovima. Međutim, ni sad ništa ne može da učini za njih kao što nije mogla ni onda kad ih je poslednji put videla. Ništa osim da popije šampanjac, nasmeši se i kroči sa svojim novim izgledom u ovaj užasan novi svet koji ne može da shvati.

## PRVI DEO

# Skaj

*U usamljeničkom životu, u pojedinim retkim trenucima neka duša porine u blizini tvoje sopstvene, kao što zvezde jednom godišnje ovlaš dodirnu zemlju. Za mene, on je bio takvo sazvežđe.\**

Madlin Miler, *Kirka*

---

\* U prevodu Nevene Andrić. (Prim. prev.)

# Prvo poglavlje

KORNVOL, AVGUST 1928.

– *V*idim ti gaćice.

Skaj Penrouz je znala da bi uobičajena reakcija desetogodišnje djevojčice na takvu izjavu bila da prestane da pravi zvezde po portlevenskom molu i spusti suknju i upristoji se. Ona je, međutim, zastala samo da se okrene, pa izvela dve savršene zvezde ka dečaku koji joj se obratio. Potom se bacila na njega i cimnula mu pantalone svukavši mu ih sa struka i otkinuvši pritom bar jedno dugme.

– Sad i ja vidim tvoje – kazala je kikoćući se. Htela je istog časa da zbriše, da pobegne od njegovog besa, ali on se toliko zaprepastio – iskolačio je oči i zinuo od čuda, taman da mu ubaci bombonu da ju je imala kod sebe – da mu se široko osmehnula i rekla: – Ja sam Skaj.

Dečak je povukao pantalone i promucao: – Ja sam Nikolas Kroford. Drago mi je. – Govorio je čudno: reči su mu bile nekako ćoškaste, a ne zaobljene, a i naglasak mu je bio drugačiji, pa su poznate reči zvučale nepoznato.

– Mislila sam, ako ćemo da budemo drugari, da je pošteno jedno o drugome jednako znamo – rekla je Skaj – pa sam morala i ja da vidim tvoje gaće.

Nikolas Kroford je zaklimao glavom kao da je to savršeno logično. Bio je viši od Skaj i imao je gotovo sasvim crnu kosu i upadljive sivoplave oči nalik moru po mutnom danu. Odeća mu je bila čista i ispeglana, a ne isprljana od igre kao Skajina.

- Drugari – ponovio je.
- Samo ako budeš čuvao moje tajne.

Njegove plave oči zasijale su od radoznalosti. – A kakve to tajne?

- One najbolje. Dođi, pokazaću ti.

Uhvatila ga je za ruku i pošla. Dečak nije oklevao, nije se pobunio da mora da se javi majci, nije rekao da ne može da se druži s nekim ko mu je otkinuo dugme s pantalona. Samo je potrčao držeći korak sa njom iako je, sudeći po naglasku i ponašanju, sigurno došao odnekud daleko od Kornvola – iz nekog mesta gde po svoj prilici retko kad možeš slobodno da jurčaš. Skrenuli su desno od gradske većnice i trčali po pesku sve dok se pred njima nisu isprečile naizgled nepremostive litice.

– Ovuda – rekla je Skaj pokazavši mu procep u steni jedva toliki da se provuku kroz njega.

Kad su izbili na drugu stranu, dečak je opet zinuo. Od oduševljenja, znala je, a tome se baš i nadala.

- Ti si prvi koga sam ovde dovela – kazala je.
- Što baš mene?

Razmišljala je kako da mu kaže: „zato što nikad nisam upoznala nikog ko toliko razrogači oči“, ali to ne bi dobro ispalo. – Pomislila sam da će ti se svideti – kazala je.

Oboje su se okrenuli oko sebe da osmotre okolinu: uspenušane talase što su tukli stenje s njihove leve strane, kružnu uvalu gde se more mreškalo na povetarcu, mračnu krševitu pećinu iza sebe koja je obećavala velike smeje podvige.

– Sve je ovo moje – ponosno je rekla Skaj. – Vidiš onu kuću tamo? – Pokazala je na vrh litice, gde se jedna oronula kuća na vetrometini jedva držala za zemlju. – Tu ja živim s majkom i sa sestrom. Do ove uvale možeš da dođeš samo kroz onaj

procep u steni i stazom što vodi od naše kuće, i zato je moja. A sad je i tvoja.

Nikolas se namrštio. Opipao je džep i iz njega izvadio sat. – Ako ćeš ti sa mnom da deliš uvalu, onda ću ja s tobom deliti ovo. – Pružio joj je sat. – Pripadao je mom ocu, a pre toga mom dedi.

Skaj je prešla prstom preko izgraviranog zlatnog poklopca pre nego što ga je otvorila i pod njim ugledala sat sa otmenim rimskim brojevima i nekim čudno izobličanim polumesecom.

- A gde ti je otac? – upitala ga je.
- Gore. – Nikolas je pokazao na nebo.
- Ne moraš ovo sa mnom da deliš. – Vratila mu je džepni sat shvativši da mu je to najdragocenija stvar koju ima.

– Ali želim. Može da bude kod tebe jednog dana u nedelji.

Ton mu je bio odlučan. Taj lepo obučeni dečak koji očito nikad pre nije kročio na kornvoljsku obalu imao je snažnu volju. I brzo je trčao. A i dopadala mu se njena uvala.

- To znači da moraš sutra da dođeš po njega – kazala je.
- Klimnuo je glavom.

– Hoćeš da ti pokažem pećinu?

Ponovo je zaklimao glavom.



Skaj je pažljivo uvila Nikolasov džepni sat u maramicu i sad je stajala na vrhu litice i posmatrala svog novog drugara kako se provlači kroz procep u stenju i gazi po pesku. Pre nego što će skrenuti ka gradu, dečak se osvrnuo i mahnuo joj. Skaj je brzo izvela nekoliko zvezda zaredom u nadi da će mu izmamiti osmeh, a onda pošla kući na večeru.

Čim je ušla u kuću, zaskočila ju je njena sestra Liberti, mlađa od nje godinu dana.

- Gde si bila? – zakukala je Liberti.
- Na obali – rekla je Skaj.

Liberti se namrštila. – Večito si na obali.

– Pa onda si lako mogla da me nađeš.

– Gladna sam.

Taman je htela da podseti sestru da se hrana ne nalazi kod nje, već u kuhinji kad je preko njenog ramena ugledala tablu za zmije i lestve postavljenu na stolu. Zelene i zlatne zmije lazile su ka nacrtanoj bezobraznoj deci i Skaj je sa zebnjom u srcu shvatila da bi i sama trebalo da se nađe među tim crtežima. Obećala je bila Liberti da će tog popodneva igrati sa njom zmije i lestve, ali je sasvim zaboravila na to od oduševljenja što je pronašla nekoga kome se uvala dopadala koliko i njoj – za razliku od njene sestre.

Liberti je ispratila sestrin pogled, pa otrčala do stola i zbacila tablu s njega. Kockice su zazveketale po podu i načas nadjačale tih žamor iz susedne sobe, gde je njihova majka razgovarala sa jednim klijentom.

– Skuvaću ti čaj – rekla je Skaj – a onda ćemo se igrati.

Liberti na to nije rekla ništa i Skaj je pomislila da će se po svom običaju naduriti i odjuriti gore u svoju sobu, no njena sestra je onda klimnula glavom i ponovo je uspostavljen mir. Pijuckale su čaj i započele igru, a Skaj nije rekla ništa kad je Liberti pogrešno izbrojala polja dok se pela uz lestve niti je išta rekla kad se Liberti pobunila da je Skaj pogrešno izbrojala polja, pa mora da se vrati niz zmiju. Liberti je odnela pobedu.



Sutradan ujutru Skaj je ustala u zoru i u kupaćem kostimu nestrpljivo je čekala Nikolasa, čvrsto držeći njegov džepni sat u ruci. Sedela je na klupi pod prozorom u salonu, posmatrala voljeno more i prizivala Nikolasa da dođe ne mareći za pristojnost iako još nije bilo ni vreme doručku. Kad je Liberti posle sat vremena sišla u prizemlje, mrko je pogledala u Skaj u kupaćem kostimu, pa prkosno zamahnula nogom ka njoj. Skaj, koja se

već ispraksovala, uspela je da izbegne udarac. Uto se na vratima začulo kucanje i Skaj se sva ozarila. Očito je i Nikolasu njena uvala draža od doručka.

– Dušo, idi vidi ko je! – iz kuhinje joj je doviknula majka, koja je stajala za olupanim plavim šporetom na drva i mešala kašu. – Ne očekujem nikog pre deset.

Skaj se već sjurila hodnikom i naglo otvorila vrata. Pred njima je stajao Nikolas, a kraj njega je bila neka žena koja ga je posesivno držala za rame. Skaj je spao osmeh s lica.

– Je li to ta devojčica? – upitala ga je žena.

– Jeste, to je Skaj – odgovorio je Nikolas.

– Želim da vidim tvoju majku – obrati joj se žena.

– Uđite – učtivo je rekla Skaj. Dok im je pridržavala vrata, u svim petrolejkama od šarenog stakla – bili su previše udaljeni od grada da bi imali struju – plamen je zadrhtao od zloslutnog vetra koji je žena donela sa sobom.

U kuhinji, koja je kao i uvek mirisala na dim, francuske cigarete i kafu, Vanesa Penrouz se okrenula da pozdravi goste. Izgledala je zanosno u svojoj dugoj spavaćici od crne svile ukrašenoj vezom i karnerićima i sa širokim rukavima i dubokim dekolteom. Žena kraj Nikolasa upiljila se u Skajinu majku kao da ova pravi zvezde po kući, pa joj se vide gaćice.

– Jesi li došao na doručak? – pitala je Vanesa, na šta je žena konačno uspela da otrgne pogled sa njene spavaćice. – Ti si sigurno Nikolas – nastavila je Vanesa. – Skaj mi je ispričala sve o tebi. Ja sam Vanesa, ili gospođa Penrouz, kako ti je tako draže. Voliš li kašu?

Nikolas se napokon osmehnuo. – Volim.

– Ne voli – na to će žena.

– Volim i gladan sam – kazao je Nikolas sa istom onom tihom odlučnošću u glasu s kojom je maločas na vratima rekao „jeste, to je Skaj“.

– Skaj ima šuplje noge – rekla je Vanesa Nikolasu – što znači da ne može da stoji dok ne jede. Prosto ćeš morati da nam se pridружиš.

Skaj se zakikotala, a Nikolas je seo.

– Ja sam Finela Kroford, a vaša ćerka duguje mom bratancu izvinjenje. – Nikolasova tetka je imala glas nalik udici – oštar i stvoren da nanese bol. Govorila je sa istim naglaskom kao i Nikolas, samo iz njenih usta to je zvučalo grubo, a ne interesantno.

– Upropastila mu je sasvim nove pantalone i ukrala mu dragocen predmet – nastavila je njegova tetka.

Skaj je ispod stola tutnula Nikolasu njegov džepni sat u ruku u nadi da će to pomoći.

– Hvala – prošaputao je.

Vanesa je uzela jednu pomorandžu iz činije, presekla je napola i iscedila je. Sipala je sok u čašu i dala je Nikolasu. – Skaj mi je ispričala za pantalone. Ušiću mu dugme. Ali Skaj ne krade.

– Grešite. Ukrala je mom bratancu džepni sat koji mu je ostavio njegov voljeni otac, moj brat. – Nikolasova tetka je maramicom otrlala suze iz očiju, ali Skaj je pomislila kako zapravo uživa u svojoj predstavi.

– Kod mene je – kazao je Nikolas i podigao sat uvis.

– Eto, misterija je rešena. – Vanesa je brzo iscedila još tri pomorandže, pa sela.

– Izvini što sam ti otkinula dugme s pantalona – rekla je Skaj Nikolasu najučtivije što je mogla.

– Dugmad i Skaj idu zajedno koliko i morski vazduh i ravna kosa – na to će njena majka pogledavši u Finelinu razbarušenu kosu.

Nikolasova tetka je promenila temu. – Rečeno mi je da proričete budućnost.

– Tako je – odvratila je Vanesa.

– Moja snaha bi htela da joj je proreknete. – Finela je procedila te reči kao da joj je sama pomisao na to gnusna poput balege. – Pretrpela je veliki gubitak, izgubila je muža, Nikolasovog oca. Po uputstvu mog lekara dovela sam je iz Njujorka u njenu rodnu zemlju. Potrebni su joj mir i morski vazduh. Zbog svega što je pretrpela voljna sam da joj ispunim taj hir.

Skajina majka je sipala med u Nikolasovu kašu. Liberti je razrogačila oči videvši koliko meda sipa i taman je zaustila da se pobuni kad ju je Skaj pogledala i besno zavrtila glavom. Taj je med bio izraz solidarnosti koja se još nije mogla rečima iskazati. Ni Skaj i Liberti nisu imale oca baš kao ni Nikolas.

– Primiću vašu snahu pod uslovom da dopustite Nikolasu da se i dalje igra sa Skaj – kazala je Vanesa. – Mislim da će prijati jedno drugome.

Nikolasova tetka je u znak pristanka samo klimnula glavom, pa se okrenula i pošla ka vratima sasvim zaboravivši na svog bratunca, no Skaj je rešila problem doviknuvši joj: – Nikolas će se vratiti kući do večere!



U narednih mesec dana Skaj je Nikolasu, koji je bio godinu dana stariji od nje – imao je jedanaest godina, a ona deset – i koji je došao iz dalekog grada punog nebodera, pokazivala svoj svet. Svet u kome po baricama tražiš rakove samce, pa gledaš čiji će rak brže pobeći kad ga spustiš na pesak. Svet u kome sa stenja skidaš dagnje i pilepke zajedno sa ostrigarima crvenog kljuna. U kom tražiš školjke morskih puževa, malene školjke boje breskve koje ti tako lako promaknu, te su stoga još dragocenije, da dodaš još koju Skajinoj zbirci.

Liberti je u početku išla s njima u uvalu. Prvi put je kaskala za njima dok su se spuštali stazom i pogađala se sa Skaj. – Obećavam ti da te neću štitirati ako ostaneš kod kuće i igraš se sa mnom.

– Dođi pa ćemo se igrati napolju – odvratila joj je Skaj znajući da ionako najčešće uspeva da izbegne sestrine udarce i da leti nije vreme da se sedi u kući.

Barice i školjke nisu, međutim, bile po Libertinom ukusu. Sedela je na pesku okrenuvši sestri leđa i streljala pogledom Nikolasa kad je hteo da joj da najvećeg i najbržeg raka za trku. Skaj



je naposljetku sasvim zaboravila da joj je sestra tu i tek je posle nekoliko sati shvatila da je Liberti otišla nazad u kuću da priča sa svojim lutkicama, koje su više volele čajanke od pilepaka.

Jednog jutra Liberti je bila stvarno nesnosna kad su pošli na obalu. – Ne ostavljaj me samu! – kukala je bez prestanka.

– Ako pođeš s nama, nećeš biti sama – probala je Skaj da je urazumi.

I Liberti je pošla s njima, no kad su se našli na pesku, ubacila je sestri raka u kupaći kostim. Uplašeni rak uštinuo je Skaj za leđa.

– Baš si stoka! – prodrala se Skaj na sestru.

Liberti joj je bacila šaku peska u lice i udarila u plač.

Skaj ju je gledala kako trči kući. Oči su je pekle od peska baš kao što ju je i savest pekla zbog reči koje je uputila sestri. Uveče će odigrati dve partije zmija i lestvi sa Liberti, zarekla se.

– Ajmo u pećinu – kazala je Nikolasu.

On je klimnuo glavom i pošao za njom.

Izvalili su se na leđa u najdubljem i najmračnijem delu pećine, gde se ništa nije videlo. Čitali su samo koji tren, a onda su počeli da pričaju priče koje se na svetlu nisu mogle pričati.

Nikolas je pričao o ocu, koji je umro od „prejakih emocija“, šta god to značilo. A onda je i njegova majka doživela prejake emocije druge vrste, samo ona je zbog toga završila najpre u postelji, pa u Engleskoj – gde je živela pre nego što se udala – a ne nebu kod muža.

– I sad se tetka stara o meni. Moja majka nigde ne ide osim kod tvoje majke, da joj prorekne budućnost – završio je Nikolas, a Skaj je u njegovom glasu čula da mu je sve to mrsko: što je ostao bez oca, što je izgubio i majku i što je sad pod tetkinim starateljstvom.

Penrouzovi će se starati o njemu, zarekla se Skaj, samo najpre će morati da mu kaže ko su Penrouzovi.

– Niko od dece iz grada neće da se igra ni sa mnom ni sa Liberti – kazala je. – To je zato što moja majka proriče budućnost. – Vetar je fijuknuo kroz pećinu i izvukao još istine iz Skajinih usta. – A i zato što Liberti i ja nemamo oca. Ne onako

kako ga ti nemaš. Mi ga *nikad* nismo imale. Moja majka se nije udavala. A treba da budeš udata ako imaš bebu.

Celog njenog života Skaj su se rugali i deca i odrasli i govorili joj da je greh ostati bez oca onako kako su ona i Liberti bez njega ostale. Poginuti je herojski, ali prosto ne biti tu to je bezbožno.

Nikolas je na to kazao: – Meni se dopada što tvoja majka proriče budućnost. Sviđa mi se tvoja majka. A ti si mi drugarica.



Nedugo potom Skaj je mogla da pokaže Nikolasu i ono najbolje.

Rano jednog jutra Vanesa ih je odvezla do jedne livade koja je služila kao uzletišta i pokazala im na de hevilend džipsi mot.

– Divan je dan za letenje – kazala je.

– Letenje – ponovio je Nikolas očiju uprtih u dvokrillac pred njima.

– Možeš ti prvi – rekla mu je Skaj.

– Ne ostavljaj me ovde samu! – zakukala je Liberti dureći se, ali Skaj nije imala nameru da sedi u kolima sa sestrom, koja je mrzela letenje. Umesto toga trčala je za motom dok je skakutao po zemlji, pa se vinuo u nebo.

Nikolas, sa kacigom na glavi, šalom oko vrata i u jakni da izdrži hladnoću, mahao joj je sa prednjeg sedišta otvorene pilotske kabine, a njena majka je sedela pozadi za komandama.

A onda je došao red na Skaj. Kad je mot uzleteo, Skaj je preuzela komande. Majka je pre pola godine počela da je uči da pilotira. Vanesa joj je izdavala uputstva kroz doglasnu cev koja je povezivala prednje i zadnje sedišta, ali Skaj gotovo da nije više imala potrebe za njima.

Izvela je okret, pa uradila nešto što je njena majka uradila na stotine puta: uletela je u vetar, dala pun gas, pa okomito poletela uvis dok se avion nije izokrenuo, a ona osetila uzbuđenje u stomaku pri izvođenju petlje.

Čula je majku kako zbunjeno kaže: – Javi ako upadneš u nevolje. – Ali mot je predviđao svaki Skajin pokret. U pravom trenutku smanjila je gas i podesila krilca da ostane u vertikalnom položaju. Avion je izokrenut poleteo nadole i opisao savršen krug.

Skaj je došlo da napravi zvezdu na krilu i sama izvede petlju, ali već je dovoljno iskušavala majčino strpljenje. Prepustila joj je komande da sleti.

Čim se avion zaustavio, majka ju je spustila na zemlju i rekla: – Ne znam da li da se izvičem na tebe ili da se nasmejem.

– Bolje da se nasmeješ – rekla je Skaj. Onda je doviknula Nikolasu: – Jesi li me video?

– Ono si bila ti? – zadržljivo ju je upitao.

– Jeste bogme, to je bila moja ćerka! – uzviknula je Vanesa. – Htela je da mi pokaže da je sasvim spremna za sletanje i poletanje. A možda ćeš i ti, Nikolase, sledeće godine uspeti da izvedeš petlju.

Nikolas je spustio ruke na platnena krila aviona.

– Stvarno mislite da bih mogao to da izvedem? – upitao je.

– Naučiću te – rekla je Skajina majka. – Mislim da imaš pravi temperament za letenje – staloženost je zapravo mnogo važnija od odvažnosti, ma šta Skaj mislila. Sigurna sam da bi imao čemu da je naučiš.

– Ne verujem da nju iko išta može da nauči – kazao je Nikolas, na šta se Vanesa nasmejala, razbarušila mu kosu i rekla: – Mislim da si našalost u pravu.



Letu je prebrzo došao kraj, pa zbog škole nisu više mogli da provode cele dane na obali i uče da lete. Međutim, sad kad je Skaj imala Nikolasa za prijatelja, čak joj je i škola postala podnošljiva. To je potvrđeno već na kraju prvog školskog dana kad su svi pohrlili na kapiju, a kako Skaj čula decu joj po običaju dobacuju: „Veštičina ćerka! Đavolica!“

Privukla je sestru sebi kad je najveći dečak, mesarev sin, uzeo kamen i gađao Liberti znajući da je ona slabija od njih dve. Skaj je rukom odbila kamen i nije htela ni da trepne iako ju je ruka zbolela i raskrvarila se. Liberti je zaplakala.

Skaj se nimalo nije iznenadila kad se Nikolas okrenuo od njih i pošao ka deci koja su im se rugala. I očekivala je da će, kad bude video koliko je preziru, početi da se druži s drugom decom, sa onom koja na sebi ne nose beleg nezakonitosti i veštičarenja.

Nikolas je prišao mesarevom sinu i učtivo mu rekao: – Prema jednoj legendi, kad god u prisustvu đavolice izgovoriš reč „đavolica“, zubi će ti posiveti i početi da ispadaju.

Mesarev sin je brzo rukom pokrio usta da sakrije zube jer je jedan zaista izgubio, a drugi mu je posiveo.

Posle toga svi su prihvatili to da su Skaj i Nikolas nerazdvojni drugari, a kako je Nikolas bio najpametnije dete u školi, niko nije hteo da se izlaže opasnosti i posumnja u njegove reči.

Posle podne su zajedno odlazili kod Skaj kući, gde bi Nikolas učio i radio zadatke u kuhinji. Skaj ga je prvi put pitala što to radi i rekla mu da ona čak ni pravopis ne vežba.

– Ali zar ne želiš da pobegneš odavde? – upitao ju je tad i zavrteo glavom. – Ne moraš nigde da ideš, ali ja moram da znam da mogu da odem gde god poželim kad porastem.

*Da pobegne.* Skaj se svalila na stolicu sva uzdrmana jer je tek tad shvatila koliko on mrzi što je zarobljen tu sa tetkom, koja ga nimalo ne voli, dok čeka da mu se majka oporavi. Skaj je posle toga sedela sa njim za stolom i vežbala ne samo pravopis nego i matematiku.

Tako je brzo prošlo godinu dana i ponovo je došlo leto. Opet su dane provodili u zatonu i na uzletištu, gde ih je Vanesa oboje učila da lete, ili istražujući polja i vresište iza kuće. Skajina majka je s vremena na vreme vikendom priređivala zabave, pa bi se brojni čudesni ljudi sjatili u Portleven. Neki bi boravili u njihovoj kući, a ostali bi zauzeli sve slobodne sobe u gradu. Većinu tih ljudi Skaj nije poznavala, no to i nije bilo

važno. Zabave su bile pravi spektakl kao iznenadne letnje oluje: uzbuđljive, pune naboja, žive.

Vanesa bi nagovorila Nikolasovu tetku da pusti bratanca da ostane kod njih preko vikenda, pa bi Skaj, Nikolas i Liberti spavali u šatoru u bašti pošto bi sobe prepustili gostima. Okupali bi se i obukli najlepšu odeću koju imaju, a Skaj bi čak očešljala svoju čupavu i umršenu tamnosmeđu kosu. Potom bi se ona i Nikolas smestili na klupu pod prozorom, odakle su mogli sve da vide.

Liberti, koja je obožavala majčine zabave, šetkala bi po sobi, zagledala žensku odeću, prisluškiivala razgovore i molećivo zurila u ljude dok je ne bi pozvali da im priđe, ne sluteći da ima običaj da ljudima za vrat ubacuje račiće. Ona bi se sva ozarila, a oni bi ćaskali s njom dok im ne dosadi, pa bi se vraćali svom odraslom društvu. Posle takvih zabava Skaj bi čula sestru kako se igra svojim lutkama proživljavajući celo veče, a zvezda večeri uvek bi bila tamnokosa lutka po imenu Liberti, koja bi bila u centru pažnje i miljenica gostiju.

Na jednoj takvoj zabavi, godinu dana nakon što je Skaj upoznala Nikolasa, Vanesa Penrouz je ušla u sobu posle gotovo svih zvanica izgledajući sasvim drugačije, kao neko koga Skaj ne poznaje. Crna kosa joj je bila sjajna i ukovrdžana, a usne crvene kao krv. Na sebi je imala svoju „francusku haljinu“, kako ju je nazivala, čiji je gornji deo bio od krem svile sa dubokim V-izrezom, a donji skroz napravljen od nojevog perja u raznim nijansama krem i zlatne. Duboki dekolte trebalo je da bude delimično pokriven ešarpom u tonu, ali Vanesa se nije potrudila da je stavi. Njena blistava kosa, sjajne usne i neočekivano zlatno perje doveli su do toga da je Vanesa Penrouz cele večeri igrala.

Bio je jedan čovek koji je dolazio na svaku zabavu i koji je uvek najviše igrao sa Skajinom majkom. Skaj je posmatrala kako mu se Vanesa smeši – takav osmeh nikad nije upućivala

svojim ćerkama niti ikome od gostiju. A igrali su prekrasno, kao filmske zvezde, pa je čak i Liberti mirno sedela i opčinjeno gledala njihovu zanosnu majku.

Čovek je šaputao nešto Vanesi na uho. Skaj nije više htela to da gleda. Liberti je naslonila glavu na zid, a oči su joj se zatvarale, pa joj je Skaj prebacila ćebe preko nogu. Potom je sa uzdahom povelu Nikolasa napolje.

– Volela bih da i ja znam tako da igram – kazala je.

– Mogu da te naučim.

– Znaš da igraš?

Nikolas je slegnuo ramenima. – Roditelji su me naterali da naučim. Kazali su mi da sva gospoda igraju.

Skaj se nasmejala. – Ako si gospodin, onda ti treba dama da sa njom igraš. A oboje znamo da Penrouzove nisu dame, sudeći po žiteljima Portlevena.

– Ja mislim da jeste.

Duboko joj se naklonio sa osmehom, pa joj je bilo malo manje neprijatno. Nije je zadirkivao što je nespretna, već ju je vodio pod savršeno punim mesecom i pokazivao joj šta da radi, a srebrna mesečina plesala je sa njima po moru ispod njih.

– Moraćemo ovo da ponovimo kad porastemo – rekla je Skaj kad je savladala osnovne korake. – Ova litica zaslužuje raskošniju haljinu od ove. – Pokazala je na svoju belu haljinu, čistu i jednostavnu, bez ukrasa od zlatnog nojevog perja.

– A šta ako se tad ne budemo više družili? – upitao je Nikolas i iznenada stao.

Skaj ga umalo nije nagazila. – A što ne bismo? – Stala je kraj njega, a oboje su bili okrenuti ka moru.

– Tetka kaže da ćemo se uskoro vratiti u Njujork. Moram da idem tamo u školu, istu koju je pohađao i moj otac. Odlazimo čim majci bude bolje.

– A hoće li joj biti bolje? – upitala je Skaj. Nikolasovu majku viđala je samo kad bi ova došla kod njene majke da joj gata i

uvek je izgledala kao sablast, kao biće koje će prosto skliznuti u svetlucave talase i nestati.

– Ne znam – odgovorio je Nikolas.

Prvi put ga je Skaj videla nesigurnog. Uхватила mu je ruku i stegla je. – Zauvek ćeš ostati ovde – kazala je. Uostalom, njena majka proriče budućnost, pa može to pouzdano da tvrdi.

– Nadam se da hoću.

## Drugo poglavlje

Narednog vikenda otišli su da tumaraju po vresištu i istražuju ga, a ne dole u zaton, pošto se vetar razduvao i pretio da odnese tanušnu Skaj. Vresište se pružalo skoro čitav kilometar iza Skajine kuće, pa su ona i Nikolas pešačili više nego inače i u dnu Vanesinog imanja pronašli urušeni zid.

Skaj se popela na zid i uzela da deklamuje rečenice iz *Sna letnje noći*, Šekspirove komedije koju su učili u školi. Dok je navodila reči Hermije, ojađene zbog Lisandrovog neverstva – *Joj, teško meni! – Obmanjivačice jedna, crvljivi cvete, zavodnice drska. Znači, noću si došla i mom dragom ukrala srce?\** – i rešila da sestru nazove crvljivim cvetom kad se sledeći put posvađaju pošto joj se mnogo dopalo kako zvuči ta uvreda, pala je sa zida preturivši se na drugu stranu. Pala je srećom u gusto žbunje, ali je ostala bez daha.

Nikolas je promolio glavu iznad zida i udario u smeh. – Ovo je prvi put da te vidim zanemelu!

Skaj se slabašno nasmešila i promuklo upitala: – Dolaziš li?

Nikolas je preskočio zid i dočeka se kraj nje.

---

\* U prevodu Aleksandra Petrovića. (Prim. prev.)